

Dosarul nr. 2ra-651/18

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău – M. Murguleț,

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tatiana Vieru,
Iuliana Oprea, Dumitru Visternicean,
Ion Druță, Maria Ghervas,

examinând recursul, declarat de către Vladimir Zelenin,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Lebedeva împotriva lui Vladimir Zelenin cu privire la încasarea forțată a pensiei de întreținerea copilului,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de către Vladimir Zelenin, s-a menținut hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 18 noiembrie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 17 august 2016 Valentina Lebedeva a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Zelenin cu privire la încasarea forțată a pensiei de întreținerea copilului în sumă bănească de 20 000 lei. (f.d.3-5)

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că la 10 decembrie 1991 a încheiat căsătoria cu Vladimir Zelenin. Din această căsătorie la XXXXX s-a născut fiica XXXXX. Reclamanta a menționat că Vladimir Zelenin prin declarația din 23 aprilie 2014 s-a obligat să acorde ajutor material pentru întreținerea fiicei bolnave. La 20 iunie 2014 căsătoria a fost desfăcută, fiica minoră rămânând la întreținerea sa. Reclamanta susține că pârâtul nu-i acordă ajutor material la întreținerea fiicei bolnave, chiar dacă prin declarația scrisă la 23 aprilie 2014 și-a asumat obligația de a achita lunar câte 1 000 euro. Reclamanta a solicitat încasarea de la pârât a pensiei de întreținere a copilului XXXX în sumă de 20 000 lei, indicând că copilul suferă de XXXXX, necesită îngrijire permanentă, tratament costisitor, instruire specială.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 18 noiembrie 2016 s-a admis parțial acțiunea depusă de Valentina Lebedeva, s-a încasat de la Vladimir Zelenin în beneficiul Valentinei Lebedeva pensia pentru întreținerea copilului minor XXXXX suma de 10 000 lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în

judecată -17 august 2016, s-a încasat din contul lui Vladimir Zelenin în beneficiul statului cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 3 600 lei, în rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 32, 36-41)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 a fost respins apelul declarat de către Vladimir Zelenin, s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 noiembrie 2016. (f.d.83, 84-88)

La 06 februarie 2018 Vladimir Zelenin a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, solicitând casarea deciziei, cu trimiterea cauzei la rejudecare la instanța de apel. (f.d. 93-96)

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat, că instanța de apel în mod eronat a aplicat normele de drept material, greșit a apreciat circumstanțele pricinii, fără a da o apreciere corespunzătoare probelor din dosar, încasând pensia de întreținere a copilului într-o sumă ce depășește posibilitățile lui financiare de a o achita.

La 16 martie 2018 Valentina Lebedeva a depus referință, solicitând ca cererea de recurs declarată de Vladimir Zelenin să fie considerată inadmisibilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1), (2) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 23 noiembrie 2017, expediată părților la 19 decembrie 2017 prin intermediul oficiului poștal, confirmare despre recepționarea acesteia de către părți la materialele dosarului lipsește. (f.d.90)

În aceste circumstanțe recursul, depus la 06 februarie 2018, se consideră în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 04 aprilie 2018 a considerat recursul admisibil.

În conformitate cu art. 441 CPC, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 CPC recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art.445 alin. 1, lit. c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând cele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către

Vladimir Zelenin întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele considerente.

Din materiale dosarului rezultă că prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 20 iulie 2014 a fost desfăcută căsătoria dintre Vladimir Zelenin și Valentina Lebedeva, iar domiciliul fiicei minore XXXXX, s-a stabilit cu mama Valentina Lebedeva. La 17 august 2016 Valentina Lebedeva a depus cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea forțată de la Vladimir Zelenin a pensiei de întreținere a copilului minor, XXXXX în sumă de 20 000 lei lunar. Reclamanta a indicat în cererea sa că copilul minor suferă de XXXXX, necesită îngrijire permanentă, tratament costisitor, instruire specială, iar pârâtul nu-i acordă niciun ajutor material la întreținerea fiicei bolnave, chiar dacă prin declarația din 23 aprilie 2014 s-a obligat să-i transfere lunar pentru întreținerea fiicei câte 1000 euro.

Instanța de fond prin hotărârea din 18 noiembrie 2016 a admis parțial acțiunea, a încasat de la Vladimir Zelenin în beneficiul Valentinei Lebedeva pensia pentru întreținerea copilului minor cu XXXXX suma de 10 000 lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată -17 august 2016, a încasat din contul lui Vladimir Zelenin în beneficiul statului cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 3 600 lei, în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 noiembrie 2017 a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul lărgit consideră prematură soluția dată de instanțele de judecată în condițiile în care acestea la emiterea hotărârilor sale nu au delimitat perioada și modul de calculare a pensiei de întreținere a copilului XXXXX cât și a cheltuielilor suplimentare, ori, acțiunea în sine cuprinde două perioade a vieții copilului: perioada minoratului și perioada majoratului, cât și două obligații ale părintelui de a achita pensia de întreținere pentru copilul minor sau copilul major inapt de muncă, cât și de a participa la cheltuielile suplimentare în favoarea copilului.

Astfel, se constată că în perioada de la depunerea cererii de chemare în judecată 17 august 2016 și până la 19 octombrie 2016, când copilul XXXXX a atins vârsta de 18 ani, sunt aplicabile art.75, 76 Codul Familiei.

În conformitate cu prevederile art.75 alin.(1),(2) Codul Familiei pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii și 1/2 – pentru 3 și mai mulți copii, quantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților.

Conform cu prevederilor art.76 alin.(1),(2) Codul Familiei în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească quantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75, quantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de

alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Totodată, potrivit art.79 Codul Familiei, instanța de judecată poate obliga părintele să participe la cheltuielile suplimentare, necesare pentru îngrijirea copilului în caz de boală.

Prin urmare instanțele de judecată urmau să constate cuantumul pensiei de întreținere care urmează să o achite tatăl copilului Vladimir Zelenin în perioada minoratului cât și a cheltuielilor suplimentare necesare pentru tratamentul copilului.

Pentru perioada când copilul a atins majoratul, continuând în virtutea stării sănătății a fi inapt de muncă, părinții sunt obligați să-l întrețină în condițiile stabilite de art.78 Codul Familiei, totodată fiind aplicabile și prevederile art.79 Codul Familiei.

Potrivit prevederilor art.78 Codul Familiei părinții sânt obligați să-și întrețină copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material, în caz de litigii privind achitarea pensiei de întreținere, instanța judecătorească stabilește cuantumul acesteia pentru copiii majori inapți de muncă într-o sumă bănească fixă plătită lunar, ținându-se cont de starea materială și familială, de alte circumstanțe importante.

Art.79 Codul Familiei în caz de litigii și de circumstanțe excepționale (boală gravă, mutilare a copilului minor sau a celui major inapt de muncă, necesitatea achitării cheltuielilor privind îngrijirea acestora etc.), în lipsa contractului între părți, instanța judecătorească poate obliga pe fiecare dintre părinți să participe la cheltuielile suplimentare generate de aceste circumstanțe, modalitatea participării părinților la cheltuielile suplimentare, precum și cuantumul acestor cheltuieli sânt stabilite de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților și copiilor și de alte circumstanțe importante. Cuantumul cheltuielilor suplimentare se stabilește într-o sumă bănească fixă, ce va fi achitată lunar, instanța judecătorească poate obliga părinții să participe la cheltuielile suplimentare deja făcute, precum și la viitoarele cheltuieli suplimentare.

Aici urmează de reținut că cheltuielile suplimentare generate de starea sănătăți copilului minor sau major inapt de muncă urmează a fi probate prin concluzii medicale, alte dovezi.

Valentina Lebedeva a prezentat la materialele dosarului un tabel în care sunt incluse cheltuielile suportate pentru întreținerea lunară a fiicei XXXXX, fără a proba ca aceste cheltuieli sunt necesare și realmente angajate. (f.d.23)

Cu toate acestea, Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău prin hotărârea din 18 noiembrie 2016 a încasat de la Vladimir Zelenin în beneficiul Valentinei Lebedeva pensia pentru întreținerea copilului minor cu grad de dizabilitate severă suma de 10 000 lei lunar, fiind o sumă globală care include atât pensia de întreținere cât și cheltuielile suplimentare. Hotărârea a fost menținută de instanța de apel în lipsa căreiva motivări. Ambele instanțe de judecată au pus la baza hotărârilor sale doar declarația întocmită de Vladimir Zelenin la data de 23 aprilie 2014, prin care ultimul s-a angajat să achite lunar pentru fiica invalid de gardul I suma de 1 000 euro și la care ulterior a renunțat, invocând situația materială precară.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată, inclusiv instanțele de apel sunt obligate de a motiva hotărârile sale. În special, decizia instanței de apel trebuie să conțină circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte

chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți ș.a.

Instanța de recurs reamintește, că obligația de motivare a hotărârilor judecătorești își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (CEDO, hotărârea Werner c. Austria din 24.11.1997), combinat cu dreptul părților și că aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (CEDO, hotărârea Van de Hurk c. Olanda din 19.04.1994), iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

Curtea a statuat că măsura obligării la oferirea de motivări poate varia în funcție de natura deciziei. Astfel, era necesar să se țină cont de diversitatea solicitărilor pe care le pot face părțile în cadrul examinării cauzei, ca și de diferențele din Statele contractante în privința prevederilor legale, a reglementărilor obișnuite, a avizului juridic și a prezentării și redactării hotărârilor – cu alte cuvinte, a tuturor circumstanțelor cauzei.

În același timp, instanța de recurs menționează, că motivarea care stă la baza deciziei trebuie să trateze separat fiecare dintre problemele punctuale ridicate de fiecare parte, cu excepția situației în care mijlocul respectiv de apărare era de natură să influențeze definitiv soluționarea cauzei.

Instanța de recurs notează, că fiecare parte a procesului trebuie să aibă nu numai facultatea de a-și face cunoscute elementele, pe care se bazează pretențiile sale, dar și aceea de a lua cunoștință și de a discuta orice probă sau concluzie prezentată instanței de judecată (CEDO, hot. Lobo Machado vs. Portugalia din 20.02.1996; hot. Vermeulen vs. Belgis din 20.02.1996). Nu prezintă nici o relevanță dacă elementul susceptibil să conducă la o anumită decizie este adus în discuție de către părți sau sesizat din oficiu de către instanță, chiar și în această din urma situație, judecătorul fiind obligat să impună discutarea lui.

În contextul dat, Colegiul lărgit menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărârii în întregul ei, independent de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, în conformitate cu art. 373 alin. (4) CPC, ținând cont de indicațiile instanței de recurs.

Astfel, Colegiul lărgit constată, că instanța de apel a omis să verifice legalitatea hotărârii instanței de fond prin prisma prevederilor art.75,76,79 Codul Familiei pentru perioada minoratului copilului și prin prisma art.78,79 Codul Familiei, pentru perioada majoratului și să stabilească distinct cuantumul pensiei de întreținere și cuantumul cheltuielilor suplimentare necesare pentru îngrijirea copilului bolnav.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din data de 23 noiembrie 2017 și de a restitui prezenta cauză civilă la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în

raport cu normele de drept material care reglementează relațiile civile, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. 1, lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de către Vladimir Zelenin.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 în cauza civilă la acțiunea depusă de Valentina Lebedeva împotriva lui Vladimir Zelenin cu privire la încasarea forțată a pensiei de întreținerea copilului.

Se remite cauza la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecători

Iuliana Oprea

Dumitru Visternicean

Ion Druță

Maria Ghervas